

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 6. září 2023
č. j. MSP-604/2022-ODKA-SPZ/10
Počet listů: 3
Přílohy: 1

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Obv. P. R. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis Okresního soudu v Chomutově sp. zn. 4 T 143/2017

Podle § 266 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněného P. K.,

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 6 To 536/2017 ze dne 15. 1. 2018, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného.

Napadená rozhodnutí

- 1 Rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 30. 10. 2017, č.j. 4 T 143/2017-113 byl obviněný P. R. uznán vinným ze spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku, ve znění účinném do 31. 5. 2020. Tohoto přečinu se měl dopustit (zkráceně) tím, že před 27. 4. 2017 ve Věznici Všehrady, jako odsouzený vykonávající zde tresty odnětí svobody, jež mu byly uloženy rozsudky Okresního soudu v Karlových Varech sp. zn. 4 T 196/2013, 1 T 131/2014 7 T7/2016, 7 T 79/2016, v hrubém rozporu s jednou ze základních povinností odsouzeného stanovenou § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, užil marihuanu, neboť jeho biologický materiál odebraný mu dne 27. 4. 2017 byl pozitivní na kanabinoidy a THCCOOH, tedy skupiny látek obsažených v marihuaně, která je omamnou látkou uvedenou v příloze č. 3 k nařízení vlády ČR č. 463/2013 Sb. ze dne 18. 12. 2013, o seznamech návykových látek vydaného podle § 44c odst. 1 zákona č. 167/1998 Sb., ve znění novel, a tohoto jednání se dopustil opakovaně, když pro zcela obdobné chování z měsíce prosince 2016 ve Věznici

v Kynšperku nad Ohří mu byl příslušnými orgány vězeňské služby ČR uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na dobu 28 dnů, který vykonal dne 16. 4. 2017. Za toto jednání mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 9 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou. Proti tomuto rozsudku si podal obviněný odvolání, které bylo dne 15. 1. 2018 zamítnuto usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 6 To 536/2017-133. Uložený trest odnětí svobody byl vykonal v období od 10. 4. 2019 do 10. 1. 2020.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 2 Podle § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku ve znění účinném do od 31. 5. 2015 do 31. 5. 2020, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že se dopustí závažného jednání, aby zmařil výkon nebo účel trestu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.
- 3 Podle § 2 odst. 5 trestního řádu orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumávat všechny podstatné okolnosti případu. V přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. V řízení před soudem státní zástupce a obviněný mohou na podporu svých stanovisek navrhopvat a provádět důkazy. Státní zástupce je povinen dokazovat vinu obžalovaného. To nezbavuje soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí.
- 4 Podle § 2 odst. 6 trestního řádu orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.
- 5 Podle § 254 odst. 1 trestního řádu nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 trestního řádu, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.
- 6 Podle § 256 trestního řádu odvolací soud odvolání zamítne, shledá-li, že není důvodné.

Posouzení předmětné věci

- 7 Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 2018 sp. zn. 6 To 536/2017 byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 trestního řádu a § 256 trestního řádu a v řízení jemu předcházejícím, konkrétně rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 30. 10. 2017, č.j. 4 T 143/2017-113, v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu a v § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku, ve znění účinném do 31. 5. 2020. Skutková zjištění tak, jak je učinil nalézací soud sice měla oporu v provedeném dokazování a vyplývalo z nich, že obviněný požil před 27. 4. 2017 ve Věznici Všeherdy návykovou látku, a to přesto, že pro obdobné jednání z prosince 2017 ve věznici byl kázeňsky potrestán umístěním do uzavřeného oddělení na dobu 28 dnů, přičemž kázeňský trest vykonal dne 16. 4. 2017. Nelze však souhlasit se závěrem, že

tato skutková zjištění dávala dostatečný podklad pro právní závěr, že tímto jednáním spáchal přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku, ve znění účinném do 31. 5. 2020.

- 8 Okresní soud v Chomutově výrok o vině odůvodnil tak, že obviněný kouřil během výkonu trestu marihuanu, přestože byl pro obdobné jednání již v minulosti kárně postižen. Musel si tak být vědom toho, že šlo o jednání, které se s výkonem trestu odnětí svobody neslučuje, které je sankcionováno a je nepřípustné. Přesto se jej vědomě dopustil znovu, čímž mařil účel uloženého trestu, jak jej má na mysli ust. § 337 odst. 1 písm. g) tr. zákoníku. Krajský soud v Ústí nad Labem měl rovněž zato, že konzumace drog je nepochybně v rozporu s účelem uloženého trestu odnětí svobody a z hlediska subjektivního si toho byl obviněný nepochybně vědom, zvláště pokud byl v minulosti již za v podstatě totožné jednání sankcionován kázeňským trestem, a přesto jej následně opakoval, na což již muselo být reagováno v trestněprávní rovině.
- 9 Se závěry Okresního soudu v Chomutově a Krajského soudu v Ústí nad Labem se nelze ztotožnit, neboť jak vyplývá z níže uvedené judikatury Nejvyššího soudu pro naplnění znaků přečinu maření výkonu rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku, v tehdy účinném znění, se vyžadovalo závažné jednání vykazující výraznější intenzitu a mající zpravidla soustavnější charakter, nikoli tedy ojedinělý méně intenzivní akt, který nebyl reálně spojen s mařením či podstatným ztížením výkonu rozhodnutí. Dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2007, sp. zn. 6 Tdo 1266/2007, za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí ve smyslu ve smyslu tehdy účinného § 171 odst. 1 písm. f) tr. zákona nebylo možné považovat jakékoliv porušení § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, nýbrž jen závažné jednání, které svou podstatou mařilo účel výkonu trestu odnětí svobody. V případě konzumace návykové látky obviněným by se tak muselo jednat o činnost svým charakterem a povahou (včetně společenské nebezpečnosti) srovnatelnou s ostatními druhy jednání, jež odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody zakazuje § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (tj. s výrobou a přechováváním předmětů, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví) a srovnatelnou s ostatními případy trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. a)-e) tr. zákona a zároveň podstatně závažnější než kázeňský přestupek podle § 46 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, jímž může být rovněž méně závažné porušení zákazu výroby, přechovávání a konzumace návykových látek, stanoveného podle § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. V usnesení Nejvyššího soudu ze 11. 7. 2012, č.j. 5 Tdo 701/2012-13, kterým bylo posuzováno jednání obviněného, který si aplikoval v prosinci 2010 ve výkonu trestu v objektu věznice návykové látky, a to přestože byl již potrestán kázeňským trestem za to, že dne 21. 9. 2010 byla v jeho moči objevena psychotropní látka, kterou nedovoleně užil, bylo dovozeno, že nelze „závažné jednání, aby zmařil“ dovést prakticky pouze z opakování nedovolené aplikace návykové látky. Jak Nejvyšší soud v dovolání připomněl, soudní praxe vykládá tento znak skutkové podstaty jako jednání srovnatelné s ostatními případy trestného činu maření výkonu rozhodnutí a vykázání a současně podstatně závažnější než kázeňský přestupek. Tedy nepostačuje pouhé opakování, které nedosahuje pojmu soustavnosti, ale v této souvislosti je nutné hodnotit rozsah, intenzitu a okolnosti, za nichž došlo k porušení pravidel výkonu trestu, vždy je však třeba zjišťovat do jaké míry protiprávní jednání obviněného ovlivnilo dosažení účelu trestu. Z hlediska použití skutkové podstaty přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. f) tr. zákoníku, v tehdy účinném znění, tak nebylo rozhodné, zda obviněný byl již v minulosti postižen za skutek, kterým mařil

výkon nebo účel trestu. Proto nebylo podle Nejvyššího soudu vyloučeno projednat takový opětovně spáchaný čin jako přestupek nebo kárné provinění za předpokladu, že k samotnému opakování činu nepřistoupí i další okolnosti, jež by svědčily o jeho výrazném zásahu do naplňování účelu trestu. Nejvyšší soud provedl podrobný rozbor k osobě obviněného, a to z hlediska jeho vztahu k návykovým látkám (zde osoba drogově dlouhodobě závislá, neostatečně schopná zřít se užívání návykových látek, vyřazená z metadonové léčby ve věznicí z důvodu selhání, za což jí byl uložen kázeňský trest), ale také z hlediska vlivu požití takových látek na chování obviněného (v době, kdy měl mít v krvi zakázané látky, probíhala jeho eskorta, přičemž přítomní zaměstnanci věznic, nepozorovali na chování obviněného nic neobvyklého). K odběru krve byl vybrán náhodně. Chování obviněného nenasvědčovalo tomu, že by jeho cílem bylo zmaření účelu trestu. S ohledem na charakteristiku obviněného a jeho vztah k drogám bylo zřejmé, že jednal se záměrem zbavit se svých zdravotních potíží vyplývajících z abstinence, a jeho jednání primárně nesměřovalo k porušení předpisů výkonu trestu odnětí svobody. V důsledku vyřazení z metadonové léčby byl ovšem odkázán na sílu své vlastní osobnosti a vůle, čímž se stal snadnější objektem pro osoby, které daleko závažněji narušují zákonná pravidla, pokud omamné a psychotropní látky do objektů věznic pronášejí a zde distribuují. Nejednalo se o obviněného, který by po dobu výkonu trestu projevoval výrazně negativní přístup k plnění svých povinností. Postoupení jednání obviněného k projednání řediteli věznic jako možný přestupek tak shledal v daném případě Nejvyšší soud jako správné.

- 10 Tato trestní věc z hlediska skutkové situace odpovídala nyní projednávanému případu, k čemuž z rozhodnutí Nejvyššího soudu jednoznačně vyplývá, že požití návykové látky obviněným poté, co za požití takové látky byl kázeňsky potrestán, nelze hodnotit mechanicky jako „závažné jednání, aby zmařil“ bez dalšího, ale je zapotřebí se zabývat i řadou dalších skutečností, tj. osobou obviněného z hlediska jeho vztahu k návykovým látkám, vlivem požití návykových látek na chování obviněného, či jeho přístupem k plnění jeho povinností ve výkonu trestu s promítnutím do jeho celkového vztahu k naplňování účelu trestu. Takové hodnocení však v odůvodnění rozsudku Okresního soudu v Chomutově i Krajského soudu v Ústí nad Labem zcela chybí. V hlavním líčení nebyly provedeny ani zásadní důkazy, které by mohly pro shora uvedené hodnocení poskytnout potřebný podklad.
- 11 Podle komplexní zprávy ze dne 23. 1. 2017 zpracované Věznicí Kynšperk nad Ohří je obviněný uživatelem drog od svých 17 let. Léčení nikdy neabsolvoval. Užívá marihuanu, pervitin a extázi. Jeho primární drogou je pervitin ve stádiu syndromu zavislosti. Sekundární drogou byla extáze. Třetí nejčastější byla marihuana. Subjektivně obviněnému užívání drog působilo problémy od 23 let. Neměl soudně uložené léčení a neprojevoval o ně zájem. Z provedených důkazů bylo zřejmé, že obviněný zneužil v době před 27. 4. 2017 ve Věznicí Všehrdy marihuanu jednorázově. K testování na OPL došlo na základě rozhodnutí ředitele věznic, nikoliv proto, že by byl dán situační důvod v chování obviněného. V případě obviněného se jednalo o osobu na drogách závislou od 23 let, kdy nebylo možné vyloučit, že užitím marihuany „léčil“ stres počátečních měsíců ve výkonu trestu odnětí svobody. Z hlediska hodnocení obviněného bylo z provedeného dokazování zřejmé, že již v minulosti byl za zneužití návykové látky kázeňsky potrestán. Tvzení obviněného, že mu v předchozím období byly provedeny testy na výskyt OPL, které byly negativní, ověřeno v rámci dokazování nebylo a do hodnocení důkazů se tato nevyvrácená obhajoba nijak nepromítla. Žádné další důkazy, které by mohly sloužit ke komplexnějšímu posouzení osoby obviněného a závěru o dopadu zneužití návykové látky na naplňování účelu trestu, soudem prvního stupně v rámci důkazního řízení provedeny nebyly, a to ani hodnocení obviněného zpracované Vězeňskou službou Věznic Všehrdy ke dni 24. 5. 2017 a opis odměn a kázeňských trestů z osobní karty obviněného, byť uvedené listinné materiály byly součástí spisu na č.l. 73, 74.

- 12 Podle hodnocení obviněného byl zadržen policií dne 22. 7. 2016, následně byl dodán do Věznice Ostrov nad Ohří. Chování i vystupování měl bez nedostatků. Ukládané úkoly, pokyny i nařízení plnil, spory nevyhledával. Cíl programu zacházení ve Věznici Ostrov nad Ohří plnil. Dne 22. 9. 2016 byl přemístěn k dalšímu výkonu trestu do Věznice Kynšperk nad Ohří, kde chování obviněného nebylo bez problémů. Cíl programu zacházení neplnil. Jeho chování nebylo zcela vyrovnané a za zneužití návykové látky mu byl uložen kázeňský trest. Dne 7. 3. 2017 byl přemístěn do Věznice Všehrady. Zde měl chování a vystupování bez nedostatků. Ukládané úkoly plnil, spory nevyhledával. Dne 20. 3. 2017 byl na vlastní žádost zařazen na Specializované oddělení pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek a byl zařazen do terapeutického programu. Z něj byl vyřazen dne 28. 4. 2017 pro pozitivní nález omamné a psychotropní látky v těle. Cíl programu zacházení neplnil. Ve výkonu trestu odnětí svobody se choval nevyrovnaně. Po celou dobu výkonu trestu se nechoval v souladu s vnitřním řádem věznice. K vychovatelům a ostatním zaměstnancům byl slušný, nařízení a pokyny respektoval. Během výkonu trestu nebyl odměněn. Kázeňsky trestán byl 1x dne 8. 2. 2017 za užití OPL. Z opisu odměn a kázeňských trestů z osobní karty obviněného, která rovněž nebyla provedena jako důkaz, vyplynulo, že byl během výkonu testován na OPL 2x a vždy s pozitivním výsledkem. Pokud by soudy provedly v rámci dokazování i výše popsané důkazy, disponovaly by řadou dalších skutečností, které nesvědčily závěru, že cílem obviněného bylo zmaření účelu trestu, jak vyžaduje skutková podstata přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku, v tehdy platném znění. S ohledem na charakteristiku osoby obviněného a jeho vztah k drogám bylo zřejmé, že i ve zde projednávaném případě se jednalo o jednorázové selhání obviněného vyplývající z jeho závislosti na drogách. V chování obviněného za rozhodnou dobu od 22. 7. 2016 do 24. 5. 2017 bylo možné zaznamenat výkyvy, mezi které patřilo užití návykové látky v prosinci 2016, blíže nespecifikované problémy ve výkonu trestu ve Věznici Kynšperk nad Ohří, či užití návykové látky v dubnu 2017 spojené se selháním v terapeutickém programu ve Věznici Všehrady. Na druhou stranu obviněný vykazoval i chování a vystupování bez nedostatků, když plnil ukládané úkoly, pokyny i nařízení, nevyhledával spory, plnil cíl zacházení (Věznice Ostrov nad Ohří), byl opakovaně pracovně zařazen, k čemuž z hodnocení nevyplývaly žádné negativní informace (Věznice Kynšperk nad Ohří) a sám projevil zájem být zařazen do shora uvedeného terapeutického programu, byť nakonec v jeho dodržení selhal (Věznice Všehrady).
- 13 S ohledem na uvedené lze předpokládat, že v případě, že by soudy provedly dokazování v potřebném rozsahu a promítly by shora uvedené skutečnosti do svých skutkových i právních úvah, musely by dospět k závěru, že v daném případě k požití návykové látky v dubnu 2017 nepřistoupily žádné další okolnosti, jež by mohly svědčit o výrazném zásahu do naplňování účelu trestu, kterým není jen ochrana společnosti před pachateli trestných činů, ale i snaha o změnu v jeho dalším chování tak, aby se nedopouštěl další trestné činnosti. Samotný předchozí postih obviněného za shodné jednání tak nebylo možné hodnotit jako dostatečný důvod pro odmítnutí možnosti i zde vyřešit věc kázeňsky. Pokud odvolací soud akceptoval výrok o vině z rozsudku soudu prvního stupně po stránce skutkové i právní, nesplnil svoji prezkumnou povinnost podle § 254 odst. 1 trestního řádu, a tím, že zamítl odvolání obviněného jako neodůvodněné dle § 256 trestního řádu, postupoval v rozporu s ustanovením § 254 odst. 1 trestního řádu a § 256 trestního řádu, a to v neprospěch obviněného, přičemž již v řízení usnesení Krajského soudu předcházejícím byl rozsudkem soudu prvního stupně porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu, § 337 odst. 1 písm. g) tr. zákoníku, ve znění účinném do 15. 1. 2013, a to rovněž v neprospěch obviněného.

- 14 V případě, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 15 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že v neprospěch obviněného P. R. byl porušen zákona usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 2018, č.j. 6 To 536/2017-133, v ustanoveních § 254 odst. 1 trestního řádu a § 256 trestního řádu, rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 30. 10. 2017, č.j. 4 T 143/2014-113, a v řízení jemu předcházejícím též v ustanovení § 2 odst. 5, 6 trestního řádu ve vztahu k ustanovení § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 5. 2020,
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 2018, č.j. 6 To 536/2017-133, a rozsudek Okresního soudu v Chomutově ze dne 30. 10. 2017, č. j. 4 T 143/2014-113, v celém rozsahu, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;
- 3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 trestního řádu.

Na vědomí:

- Nejvyšší státní zastupitelství
- Vrchní státní zastupitelství v Praze ke sp. zn. VZZ 4004/2023
- Obv. P. R.